

#24

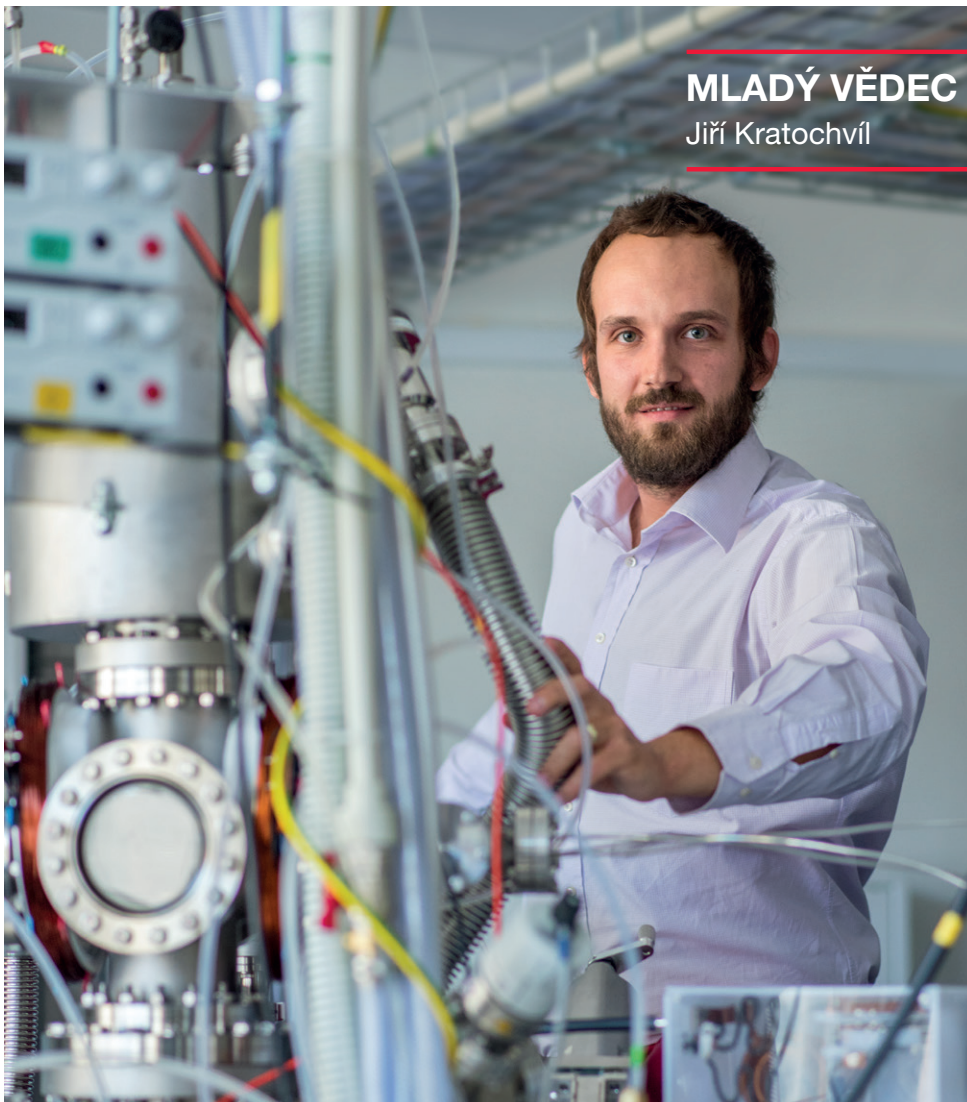
říjen 2018

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

MLADÝ VĚDEC

Jiří Kratochvíl

OBSAH

2

REPORTÁŽ

Malým zdravotníkem na vojenské misi

- 4 Ryby vyhrály nad tenisem
- 6 Zábava i brigáda přímo v kampusu
- 7 Rekola volají do sedel

ROZHOVOR

8

Chceme vychovávat sebevědomé učitele

- 13 Spiritualita dětí a mládeže
- 14 Na Erasmu ve Finsku a Pasově
- 16 Jak vycestovat do zahraničí
- 17 Manažerské hry ve výuce

18

PROFIL

Další ocenění pro Dějiny nové moderny

- 20 Projekty zjišťující spokojenost absolventů

OSOBNOST

22

Stačí, když budu nejlepší

- 26 Od piškvorek k nanočásticím
- 29 Co se chystá

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, č. 24/2018

Vydavatel:

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Braníšovská 1645/31a, 370 05, České Budějovice

Šéfredaktor:

Mgr. Miroslav Vlasák
Spolupracovali: Mgr. Miroslav Boček, Mgr. Věra Filipová,
Bc. Tomáš Klimpera, Jakub Staněk, Ing. Petr Štumpf,
Ph.D., Petr Znoj

Fotograf:

Aleš Motejl
Grafické práce a sazba: Lenka Kotlářová Popelková (Gra-m)
Jazyková korektura: Lenka Krejčová

Témata, připomínky a náměty můžete zasílat
na mvasak@jcu.cz

JOURNAL je čtyřikrát ročně distribuován zdarma
na Jihočeské univerzitě, jejích fakultách a dalších
vybraných místech.

Náklad 5000 ks. Tisk: Protisk, s.r.o.

Místo vydání: České Budějovice.

Registrace MK ČR E 21448, ISSN 2336-2170.

1

KOLEJ K1 V NOVÉM

Na zrekonstruované koleji už od nového semestru opět bydlí studenti. Zásadní změnou je buňkový systém, který vychází z enormního zájmu o jednolůžkové pokoje. Na každém patře je nyní osmnáct jednolůžkových pokojů a čtyři dvoulůžkové. Celková kapacita lůžek se tak ze 440 lůžek snížila na 260. Dříve měla K1 všechny pokoje dvoulůžkové a vybavené pouze umyvadlem, teď mají ubytovaní k dispozici buňkové uspořádání s vlastní toaletou,

sprchou, ledničkou a kuchyňským koutem včetně vařiče a dřezu. Všechny pokoje navíc získaly nový nábytek.

2

DALŠÍ ROČNÍK INVEST DAY

Ekonomická fakulta startuje nový ročník soutěže podnikatelských nápadů Invest Day 2019, do které se mohou zapojit studenti ze všech fakult. I letos se máte na co těšit. Nejen že můžete své nápady pre-

zentovat před skutečnými odborníky v oboru, ale také poměříte své síly se zahraničními studenty. Nenechte své nápady ležet v šuplíku a představte je těm, kteří vám mohou pomoci s jejich realizací. Přihlášky jsou možné do 25. 2. 2019. Více informací na investday.ef.jcu.cz.

3

STROM PRO OLGU HAVLOVOU

Vedle Lavičky Václava Havla se může centrální část kampusu nově pochlubit i Stromem Olgy Havlové. V rámci letošního zahájení nového akademického roku jej společně zasadili rektor Tomáš Machula a ředitelka Nadace Olgy Havlové Monika Granja. Zahájení se neslo ve znamení oslav 100. výročí založení Československa, mimo jiné i přednáškou profesora Ctirada Václava Pospíšila na téma Masaryk a české vysoké školství. Rektor Tomáš Machula pak udělil pamětní medaile Jihočeské univerzity významným osobnostem.

4

STUDENTSKÝ KLUB USPĚL V SOUTĚŽI

Mezinárodní třináctičlenná odborná porota soutěže Baunit Life Challenge 2018 vyhlásila vítěze Life Challenge Award. Do letošní soutěže o nejlepší evropskou fasádu roku bylo přihláшено celkem 325

staveb z 26 zemí. Česká republika měla v letošním finále čtyři nominace. Vítězství v kategorii Nebytový objekt si odnesl projekt Centra pro handicapované studenty se studentským klubem Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Autorem projektu je Atelier Dvořák architekti.

MALÝM ZDRAVOTNÍKEM NA VOJENSKÉ MISI

„Chci vidět pěkné kliky, žádné flákání. Šidíte tím sami sebe.“ Co chvíli se v areálu Elite Lhenice ozve hlučný vojenský povel. Ne, nejsem na cvičení aktivních záloh, ale na letním příměstském táboře Dětské univerzity, který pro přibližně dvě desítky dětí ve věku od osmi do patnácti let letos poprvé uspořádala Zdravotně sociální fakulta JU.

Dnes děti čeká nejnáročnější část týdenního kurzu. Seznámí se s tím, jak pracují zdravotníci na vojenských misích. Žádné sezení v lavicích a zapisování poznámek do sešitu. Všechno si prožijí na vlastní kůži. Asi nejtěžší je pro některé přijmout vojenský dril. Když se zavelí nástup, děti se musí rozestoupit na délku paže do osmistupů. Na vše mají deset vteřin, jinak dělají kliky. Všichni bez rozdílu. Přejdete trávník tam, kde nemáte? Kliky! Tady opravdu není čas na počítač, mobily, ani objetí maminky. „Měli jsme tu i slzičky, hlavně u menších holčiček, ale všechny děti to nakonec zvládly a překonaly samy sebe, což považují za největší úspěch,“ popisuje koordinátorka dětské univerzity ZSF Radka Šulistová. A instruktoři, ač drsní chlapi, dokáží být přísní i vlídní zároveň. S rodiči bylo samozřejmě předem vše domluveno a z jejich pozdějších nadšených reakcí je zřejmé, že děti rozhodně žádnou újmu neutrpěly, ba naopak - důkazem je i děkovaný dopis děkance ZSF JU od jedné z maminek.

UMĚLY ZASTAVIT KRVÁCENÍ

Improvizovaný vojenský stanový tábor se probudil do nového rána. Nástup, česká hymna, rozcvička. Děti už vypadají otrkaně, s novým režimem se seznámily už včera večer. Vyzkoušely si překonávání vodního toku i rozdělávání ohně pomocí křesadla a kůry. Mají za sebou i kurz sebeobrany, protože každý zdravotník, nejen ten vojenský, se musí umět ubránit útoku – vždyť i tonoucí se může

chovat agresivně. Je zajímavé sledovat, jak na sebe starší děti přirozeně berou roli vůdců a stávají se „veliteli“ jednotlivých skupin. Hlavní velení tu však má pevně v ruce instruktor Jaroslav Duchoň, zkušený zdravotník, který má za sebou vojenské mise v Afghánistánu a Mali. Sám je bývalým studentem Zdravotně sociální fakulty, stejně jako instruktor přežití Jindřich Petřík, který děti předešlý den proškolil v bojovém umění krav maga. Teď musí ještě malí školáci natrénovat zdravotnické techniky. Už předtím se na fakultě učili,

jak zastavit tepenné krvácení nebo zabalit raněného do termofolie, dnes zkouší zastavení krvácení improvizovaným škrtdlem a zprůchodňují dýchací cesty. Instruktoři je u figurín zkouší ze znalostí a děti k mému překvapení znají odpověď prakticky na vše. Vlastně toho vědí více než mnozí dospělí. Vypadá to, že v tomto ohledu se na mladou generaci můžeme spolehnout.

PŘES KOPŘIVY KE ZRANĚNÉMU

Přichází hlavní část dne, o které děti zatím neměly ani tušení – výprava do ostrého terénu, na „opravdovou“ misi. Na desetikilometrovou cestu si každá skupina může vzít jen nezbytnou zásobu jídla a vody a samozřejmě lékárníčku. Mít v ruce skutečný stravovací balíček amerických vojenských jednotek musí být hlavně pro kluky zážitkem. Každou z osmi skupin doprovází instruktor, student oboru Zdravotnický záchranář nebo Všeobecná sestra. Na cestě se bude hodit vše, co se děti do této chvíle naučily. Přebrodí řeku, uvaří si jíd-

lo, zastřílí z paintballové pistole a nakonec je čeká simulované „přepadení“ od instruktora. Děti se samozřejmě ubrání a navíc „zraněného“ instruktora ošetří a připraví k transportu do nemocnice. Mise splněna! Program dětské univerzity ale končí až další den, kdy se děti ještě seznámí s problematikou ochrany obyvatelstva například při jaderném zamoření. Odpoledne odchází z budovy Zdravotně sociální fakulty a je na nich vidět, že jsou plny dojmů z celého týdne. Vypadá to, že se spoustou z nich se nevidíme naposledy. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv ZSF JU

Děti v rámci kurzu „Člověk, človíček potřebuje pomoc aneb Zdravotník na misi“ navštívily také českobudějovické Alzheimer centrum. Pro seniory měly připraveny kvíz ohledně správného stravování a společně si zahrály deskové hry. Spokojené byly obě strany.

RYBY VYHRÁLY NAD TENISEM

Oldřich Pecha studuje třetím rokem Fakultu rybářství a ochrany vod. Poznatky, které se tam naučí, propojuje s praxí, kterou získává ve štíčí líhni v Táboře – v rodinné firmě, kde se svého času vytíralo i 35 milionů štíčích jiker ročně.

Vcházím do vrátek opatřených tabulí s nápisem Štíčí líheň – Esox a ocitám se v areálu plném sušících se sítí, rybníkářské techniky i ryb. Živých. Plavou si v bazénku, nebo na mě hledí svýma němýma očima z obřího venkovního akvárika. Nacházím se v Táboře a mám tu domluvenou schůzku s Oldřichem Pechou, jednadvacetiletým studentem Fakultu rybářství a ochrany vod. Je půlka září, prázdniny, ale Oldřich žije rybami i v létě. A vlastně celý život. Pochází totiž z rybníkářské rodiny, kde se tajemství úspěšného chovu ryb dědí z generace na generaci. „Odstartoval to můj děda, který měl už od malička kladný vztah k rybám, pak v roce 1964 nastoupil jako dělník na tábořské sádce, kde se později vypracoval do pozice

vedoucího. V roce 2000 to pak získal můj otec do soukromého vlastnictví,” líčí Olda historii svého rodu. Z jeho slov číší respekt k rodinné tradici a vděčnost za to, že v ní může pokračovat. Na otázku, jestli i on bude jednou šéfovat firmě Esox, reaguje bez pochyb. „Jasně. Rád bych. Ani nevím, co bych dělal jiného,” říká. Koneckonců, už jako tříletý nechyběl na žádném výlovu, pomáhal tátovi a pletl se rybářům pod nohy.

UČÍ SE OD ZKUŠENÝCH RYBNÍKÁŘŮ

Jeho snem je mít cit pro vodu. Kouknout na rybník a vidět, co je třeba udělat, aby se rybám dařilo. Jak a kdy zakrmit, zahnojít, starat se o vodu tak, aby byly všechny složky v rybníku v rovnováze. „Tohle obdivuju u zkušených

rybníkářů. Docela už mi to taky jde, ale ještě se mám co učit. Rybníkářství je někdy hodně velká alchymie," říká s nadsázkou. Jediná chyba totiž může způsobit kalamitu v podobě úhynu obsádky ryb, což může rybníkáře i zruinovat. A právě na Fakultu rybářství a ochrany vod chodí proto, aby se toho o vodě, rybnících a rybách dozvěděl ještě víc. Spojil pohled lidí z praxe a lidí z laboratoře. „Jsou to pořád ještě tak trochu dva odlišné světy a někdy na sebe obě skupiny koukají skrz prsty," směje se Olda. Na svých pedagogích z fakulty ale oceňuje právě to, že se jim daří oba světy spojovat.

Vedle předmětu Rybníkářství s panem Regendou chválí obor, který mu ze začátku nic moc neříkal, ale jehož poznatky využívá v práci opravdu hodně. Limnologie. Podle definice je to věda o kontinentálních vodních útvech s pomalou výměnou vody. Laicky řečeno nauka o přehradách a jezerech. Naopak vrásky na čele mu způsobila statistika a svou obsáhlostí i genetika. Olda je ale vzorný student, který chce mít vždy vše co nejrychleji hotovo. „A to mám většinou už na konci května," dodává. Z praktických důvodů. Ve štičí líhni je totiž pořád práce jako na kostele a každá ruka se hodí. Zvlášť ta Oldova, v níž se snoubí rybářské dovednosti se silou svalů. Sport je totiž druhá vášeň, která ho po celý život provází. Odmalička hrál tenis a dotáhl to až do tuzemské špičky, byl desátý v republice a trénoval například s Markétou Vondroušovou, která se na letošním US Open probodovala až do osmifinále. I on měl na to dostat se až na vrchol, ale jak sám tvrdí, pozoroval na sobě zvláštní efekt. „Když mi to šlo nejlépe, paradoxně mě to přestávalo bavit. Vždycky jsem věděl, že zůstanu u ryb," přibližuje Olda své dilema.

ŠTIKY AŽ ZE ŠVÉDSKA

Rozhovor s Oldou se blíží ke konci, rozhlížím se po kanceláři a pohledem sjedu k rozměrnému plátnu, kde je vyobrazena kapitální šti-

ka. Uvědomím si, že po celou dobu nepřišla řeč na jednu důležitou věc. Na štiky. Proč se to jmenuje štičí líheň, a ne třeba kapří? Vždyť v bazénku před domem plavali samí fousatí šupináci. Okamžitě se mi dostává vysvětlení. Táborská líheň byla centrálním bodem pro umělou reprodukci štik. Šlo o největší štičí líheň v Čechách, kam se svázely ryby až ze Švédska. V sedmdesátých letech se zde každoročně výtěrem získávalo přibližně 35 milionů štičích jiker. V současné době je to okolo deseti milionů.

Olda přidává zajímavé detaily z výtěru těchto nádherných vodních predátorů. Štiky se oproti ostatním rybám vytírají brzy na jaře, když roztají ledy. V umělém provedení se štiky sloví z rybníků a uspí se v roztoku z hřebíčkového oleje. Poté se kus po kusu pevně zafixují v suchých hadrech a pečlivě se jim osuší břicho, aby nedošlo ke kontaktu jikry s vodou. „V tom případě by začala jikra bobtnat a mikropyle, tedy otvory, kterým do vajíčka pronikají spermie, by se zacelily a znemožnily tak proces oplodnění. A právě to je úskalím každého štičího výtěru. Během něj se totiž ze štiky setře sliz, který ji chrání před cizorodými látkami obsaženými ve vodě. A protože štiky jsou velmi citlivé, proces výtěru většinou nepřežijí. Ryby, které již nevypadají životaschopně, se tedy zpracují na maso. „Často se stává, že když je otevřu, jsou ještě plné jiker, protože všechny jikry nedozrávají synchronně, ve stejnou dobu. Štve mě to, protože už není možné je využít k výtěru," říká a znovu použije slovo, které se, jak soudím, používá v chovu ryb často – alchymie. Olda ale nechce nechat nic náhodě a hledá řešení, jak dozrávání štičích jiker synchronizovat. Je to téma jeho bakalářské práce, v níž propojuje vědeckou teorii, pohled rybníkáře z praxe i vášeň pro jednu z našich nejoblíbenějších dravých ryb. „Štika je totiž krásná ryba. Takový vodní tygr," uzavírá. ●

Text: Miroslav Boček

Foto: David Peltán

ZÁBAVA I BRIGÁDA PŘÍMO V KAMPUSU

Studentský klub Kampa letos oslavil druhé narozeniny – v moderní budově z kolejemí nominované na Českou cenu za architekturu 2017, v jejíž administrativní části sídlí studentské spolky.

Idea spojit prostor pro trávení volného času se studentskými aktivitami se osvědčila, klub má ke studentům skutečně blízko. „Pořádáme spolu různé akce, zapojujeme studenty do dění v klubu. A v neposlední řadě je i zaměstnáváme, aby atmosféra studentského prostoru byla úplná. Bydlíte-li na kolejích, blíž to za zábavou, či brigádou mít nemůžete,“ uvedl jednatel klubu Milan Brabec.

Na Kampě to oproti jiným klubům ve městě žije nejvíce v týdnu. „Každé pondělí je hudební party, následují cestovatelské úterky s přednáškami a promítáním, ve středu pak většinou akce spolupřátel studenty či univerzitou, výstavy, přednášky, koncerty a další. Ve středu 17. 10. se u nás například koná koncert studentských kapel v rámci festivalu Kampus žije, o týden později Rumba Latina Party, 31. 10. přednáška o freedivingu

či v listopadu Psychotalks pořádané studenty Pedagogické fakulty. Chystáme též tematickou halloweenskou a mikulášskou party. Náš program najdou zájemci na fb.com/KampaJU či na plakátech v kampusu,“ přiblížil dramaturg a produkční Kampy Petr Znoj.

Kampa žije ale i o víkendech, o pátcích se zde například konají večery orientálního tance v podání školy Perkuto, v neděli 4. listopadu se zde bude konat drakiáda. „Prostor dáváme i soukromým večírkům a oslavám,“ dodal Znoj.

Úterky jsou v Kampě mimořádné také tím, že je to jediný den, kdy zde lze ochutnat univerzitní pivo Čtyrák z minipivovaru Zemědělské fakulty. „Jinak u nás čepujeme Budvar, ale nabídku letos zpestříme i zajímavými pivy z minipivovarů, s nimiž Budějovický Budvar nově navázal spolupráci,“ upozorňuje provozní manažerka Ludmila Cinková. ●

REKOLA VOLAJÍ DO SEDEL

Projekt sdílení jízdních kol vystavěný na zapůjčení náradí a nadšení místních se vypracoval až k fungující službě, která prospívá celému městu. Českobudějovická pánev na soutoku Vltavy a Malše je zkrátka pro cyklisty jako stvořená.

Říká se, že dochvilnost je výsadou králů. Zvládat s přehledem a v klidu každodenní přesouvání mezi přednáškami, kolejí, menzou, knihovnou a oblíbenou kavárnou, nemusí být nadlidský výkon. Kromě výborné sítě místní MHD si spousta studentů nedokáže představit život v krajské metropoli bez systému sdílených bicyklů nazvaného Rekola. Kampus i všechny klíčové budovy JU se nacházejí v rámci vytyčené zóny, kde je možné kola parkovat, takže doprava na kole může usnadnit každodenní pohyb po městě, a to nejen přejíždění spojené s působením na univerzitě. Není nic rychlejšího než vylovit z kapsy chytrý mobil a v aplikaci najít nejbližší volné kolo.

Univerzita znovu nabízí svým studentům i zaměstnancům možnost zvýhodněného člen-

ství formou slevy 25 % na všechny varianty tarifů i na jednorázové výpůjčky do 60 minut. Jak zvýhodnění získat? Jednoduše při registraci na webu zadejte promokód „jezdimsJU“. Na podzim letošního roku se může tzv. bikesharing pochlubit necelou stovkou vybavených růžových strojů nasazených každý den v ulicích. A co je na sdílení kol nejlepší? Nemusíte se starat o řešení případné závady, stačí ji totiž nahlásit prostřednictvím zmiňované aplikace a servisní tým se postará o zbytek. Veškeré informace o fungování sdílení kol a registrační formulář naleznete na webu rekola.cz. Pro aktuální informace sledujte skupinu „Rekolíme v ČB“ na Facebooku nebo @rekolacb na Instagramu. ●

*Text: Jakub Staněk
Foto: Jakub Zeman*

CHCEME VYCHOVÁVAT SEBEVĚDOMÉ UČITELE

Ve funkci děkanky Pedagogické fakulty JU je teprve několik týdnů. Didaktička matematiky, autorka úspěšných učebnic matematiky a docentka Katedry matematiky Helena Koldová (55) předtím několik let působila jako proděkanka pro studium. Energická žena s duší sportovkyně chce, aby fakulta vychovávala nadšené a sebevědomé učitele.

Co vás jako ženu přivedlo k matematice a fyzice?

Strýcem mého otce byl profesor Jaroslav Heyrovský, takže možná bychom mohli hledat základy mého zájmu o exaktní vědy právě zde. Můj tatínek byl technik a chtěl ze mě vždycy mít inženýrku. Já jsem se ale po základní škole rozhodla, že budu studovat humanitní gymnázium, bavila mne francouzština, němčina i ruština. Na gymnáziu jsem však potkala výborné učitele matematiky a fyziky, kteří mě pro oba předměty nadchli. Dobrovolně jsem z nich maturovala, abych se připravila na přijímací zkoušky na pedagogickou fakultu. Na vysoké škole to byl pro studentku z humanitního gymnázia docela náraz, spoustu věcí jsem neznala, musela jsem se hodně doučovat. Navíc jsem ve druhém ročníku otěhotněla, vdala se a školu dodělávala s malým synem, ale s prospěchovým stipendiem. Dokonce jsem chvíli uvažovala, že bych si ještě dostudovala jako třetí obor tělocvik, protože jsem nadšený sportovec. Při studiích jsem se stala členkou VSK Slavia a reprezentovala jsem fakultu ve sjezdovém lyžování.

Po ukončení studií jste patnáct let učila na střední odborné škole strojírenské. Proč jste nakonec zatoužila přejít zpět na vysokou školu a dále se vzdělávat?

Práci učitelky jsem měla velmi ráda a někdy mi i chybí. Na pedagogickém povolání je

nádherné, že dokážete děti nadchnout a máte šanci je přitáhnout pro váš obor. A navíc máte svoji třídu, se kterou jste skoro rodinně spjati. Jezdíte na výlety, lyžařské výcviky, řešíte s nimi výchovné problémy. V tu dobu mi vedoucí Katedry matematiky nabídl, abych se přihlásila do konkurzu na Pedagogickou fakultu na místo didaktika matematiky. Podmínkou bylo, že zahájím doktorské studium. Děti už jsem měla samostatně, takže jsem to vzala jako výzvu. Během šesti let jsem dokončila doktorská studia na Masarykově univerzitě, na fakultě jsem začala přednášet lineární algebru, aritmetiku a geometrii pro učitele prvního stupně základní školy a především didaktiku matematiky, na kterou se specializuji. V roce 2013 jsem se habilitovala v oboru Pedagogika na Univerzitě Palackého v Olomouci.

Učebnice matematiky nakladatelství Fraus, jejichž jste spoluautorkou, získaly stříbrnou medaili v soutěži Best European Schoolbook Award. Řekněte mi, jaký máte názor na trendy ve výuce matematiky, konkrétně třeba metodu pana profesora Hejného?

Jsem obdivovatelkou profesora Hejného, čtu jeho knihy, je vzorem mnohých. Profesor Hejný má, spolu s profesorem Kuřinou, pro didaktiku matematiky v českém školství nezastupitelný význam. Sama jsem autorkou učebnic, které jsem psala pod vlivem jeho konstruktivistického přístupu. Jsem také recenzentkou

jeho současných učebnic a mám na metodu, kterou on sám označuje jako Hejného metoda, svůj názor, který v recenzích vyjadřuji. Ano, pokud by se pan profesor Hejný naklonoval, obcházel republiku a se svým nadšením a odborností osobně matematiku vyučoval, a současně v lavicích neměl děti obtížně vzdělávatelné nebo děti s poruchami učení, pak by jeho učebnice mohly vyhovovat potřebám edukace. Ale jak znám školní praxi, není jednoduché realizovat vyučování matematice Hejného metodou tak, jak je navržena. Neví si s ní často rady učitelé, děti ani rodiče, nejsou na to připraveni, často ji uskutečňují nedobrovolně, neúčastně, protože o tom rozhodl jejich ředitel a oni ji nepřijali ve svém srdci.

Zmínili jsme, že jste spoluautorkou úspěšných učebnic matematiky. Také preferujete, aby si děti na výsledek přišly samy?

Ano, máme takto napsané učebnice, ale není to takový extrém, využíváme konstruk-

tivistický přístup. Každá situace je v nich koncipována tak, aby si na ni dítě samo přišlo, pojmenovalo ji a pak ji společně ve třídě teprve definuje za pomoci učitele a několikrát opakuje. Postupujeme od nejjednoduššího ke složitějšímu, spojujeme ontogenezi s fylogenezi. A ukazujeme, že vše spolu souvisí, takže například v algebře řešíme geometrii a opačně. Z hlediska pojmotvorného procesu v didaktice matematiky se tento styl výuky jeví jako velmi užitečný. Už tento přístup je ale pro učitele matematiky nestandardní.

Četl jsem, že více učitelů odchází do penze, než kolik jich nově přichází ze škol. Máme se připravit na kritický nedostatek středoškolských učitelů?

Máme k dispozici studie z Plzeňského a Karlovarského kraje, zatím za oblast středních škol, které ukazují, že více než polovina učitelů v těchto krajích je v předdůchodovém a důchodovém věku. V současné době se již

projevuje nedostatek učitelů, zejména v přírodovědných oborech, ale překvapivě i v jazykových oborech, v informačních technologiích. Výhled? Ještě větší propad vzhledem k demografické křivce. Nedostatek evidujeme i u učitelů na prvním stupni základní školy. O problému víme na úrovni všech děkanů pedagogických fakult a řešíme jej s ministerstvem školství. Velký nedostatek vidíme zejména u učitelů středních odborných škol, kde přípravě budoucích učitelů není věnována dostatečná pozornost především z pohledu principu. Vidím to jako zásadní problém, kterému se teď intenzivně věnuji. Nerada bych, aby tuto díru na trhu zaplnily soukromé organizace.

Podle jednoho průzkumu, který jsem viděl, střední školy jednoznačně nejvíce bojují o matematiky a fyzikáře. To vás asi moc netěší.

Nedávno na partnerskou návštěvu přijel kolega matematik z jedné fakulty připravující učitele a postěžoval si, že se jim ke studiu v navazujícím studiu učitelství matematiky zapsali tři studenti! Nám se ročně ve stejném oboru zapisuje kolem dvaceti studentů. Fyzika, matematika nebo informatika se ale skutečně potýkají s nedostatkem učitelů. Přitom tito absolventi mají okamžitě zajištěnou práci. Školy nám utrhnou ruce, když k nim absolventy těchto oborů pošleme. Co nás všechny čeká v tomto kontextu? Zlepšovat prestiž pedagogické profese, ukazovat našim uchazečům o studium krásu práce učitele. Naším cílem od počátku jejich studia je motivovat je pro práci učitele, motivovat je pro vzdělání, pro vzdělávání se, pro vědění. I my tady nezůstáváme bez odměny. Spoluprací s našimi studenty získáváme mnohé inspirace, svěží, mladé nápady, pomáhají nám realizovat projekty vědecké i praktické, společně publikujeme.

Pedagogické fakulty jsou dlouhodobě podfinancované. Na jednu stranu po nich společ-

nost chce, aby produkovaly kvalitní učitele, současně ale nejsou primárně vědeckými fakultami, takže těžko hledají další zdroj financování.

V posledních letech se situace mírně proměňuje. MŠMT jako regulátor učitelské profese se začalo zajímat o přípravu budoucích učitelů intenzivněji. Nicméně pedagogické fakulty stále většinu svých zdrojů vynakládají na mzdové prostředky a nezbývá tak na inovace, rozvoj vědy, spolupráci s praxí, na posílení edukačních praxí. Proto je přirozené, že hledají zdroje zejména v evropských projektech, což znamená vysilující práci akademiků navíc, obrovské množství času a energie a to nad rámec běžného úvazku. V posledních pěti letech prošla Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity dvakrát přísným celofakultním hodnocením akreditátora. S výborným výsledkem a s doporučením posílit oborové didaktiky. To pro nás znamená další oblast, ve které se musíme rozvíjet i vzhledem k připravovaným novým akreditacím. Na výzkumu se přirozeně podílíme, máme dobré výsledky především v oboru pedagogicko-psychologicko-didaktickém. Bez něj není možný kvalifikační růst a bez dostatku vědecky kvalifikovaných lidí mohou časem přicházet akreditační omezení. Proto se v tomto oboru snažíme co nejvíce publikovat i v zahraničí.

Nejste prvním matematikem ve vedení fakulty. Pomáhá podle vás matematický mozek lépe řešit problémy spojené s vedoucí funkcí?

Říká se to. Analytické myšlení dokáže rychle odhalit prioritní linii. Tím neříkám, že by fakultu špatně řídil umělec s jinak nastaveným myšlením. Matematika je nádherná disciplína, její název je odvozen z řeckého slova mathematikós, milující poznání. Snažím se studenty nabádat, aby ji vyučovali jako určitou filosofii, způsob myšlení. Aby ji neučili dogmaticky a nezatížili dětem příliš hlavu vzorci a definicemi. Matematika není soubor pouček. Studenti, kteří u nás studují

učitelství pro první stupeň základních škol, se matematiky často bojí. Říkají: „Dejte nám nějaké vzorce, ať se máme čeho chytit.“ A na konci semestru pak ale překvapeně konstatují, že si vztahy dokáží sami odvodit nebo vymyslet.

Máte ráda sport, tak se zeptám sportovní terminologií. V jaké kondici přebíráte Pedagogickou fakultu?

Ve výborné kondici. V pedagogickém světě má naše fakulta prestiž a odbornou váhu. Máme zajištěné akreditace do roku 2021 a tedy dost času, abychom si mohli akreditační proces dostatečně promyslet a jen neoblékli staré věci do nových hávů. Společnost a technologie se mění a je těžké odhadnout, jaké děti budou naši absolventi za pár let vzdělávat. Nicméně o některých změnách víme a pracujeme na tom, aby od nás i v budoucnu odcházeli kompetentní učitelé. Co se týká ekonomické kondice, máme, po letech utahování opasek, našetřené prostředky, abychom mohli postupně zlepšovat vybavení, stavební i technologické. Tady nám výše zmiňované projektové peníze velmi pomáhají. Rovněž z profesního hlediska jsme na tom dobře, pouze musíme pracovat na personálním obsazení kateder. Je třeba najít mladé pedagogy, aby nám fakulta nezestárla.

Ve chvíli, kdy jsou platy odborných asistentů na pedagogických fakultách spíše podprůměrné, to asi není lehký úkol.

Asociace děkanů pedagogických fakult, ve které dlouhodobě jako předsedající působil bývalý děkan fakulty Vančura, vyvíjela v tomto ohledu tlak na ministerstvo a to problém začíná řešit. Fakulty připravující budoucí učitele mohou čerpat finanční prostředky ve formě projektových peněz, kterými se snaží přilepšovat na platech akademických pracovníků, formou motivačních složek mzdy a zatím tak nesystémově řeší rozevírající se nůžky mezi mzdovou hladinou v regionálním

školství a v samotné přípravě budoucích učitelů na vysokých školách. Stále však není stav řešen z principu, projektové peníze zatěžují, dlouhodobě jej není možné udržet. Snad se vše upraví, musíme doufat, že ministerstvo přestane „hasit“ a začne systémově budovat.

doc. RNDr. Helena Koldová, Ph.D.

Po gymnáziu studovala matematiku a fyziku na Pedagogické fakultě v Českých Budějovicích. Poté patnáct let učila na střední strojírenské škole. V roce 1999 se stala odbornou asistentkou na Pedagogické fakultě, o rok později zahájila doktorské řízení na MU v Brně. Habilitační řízení v oboru Pedagogika absolvovala na UP v Olomouci v roce 2013. Na Pedagogické fakultě JU se věnuje přípravě učitelů matematiky druhého stupně a přípravě učitelů 1. stupně základních škol. Čtyřikrát působil v Akademickém senátu PF JU, z toho třikrát jako předsedkyně. Od roku 2014 se podílela na vedení fakulty jako proděkanka pro studium, od září 2018 je děkankou.

Helena Koldová je vdaná a má dvě dospělé děti. Mezi její největší záliby patří sport.

S jakým programem vstupujete do funkčního období?

Chci pokračovat v práci předchozích děkanů, protože rozvoj fakulty je nastartován správným směrem. Je třeba jeho zacílení pouze aktualizovat podle potřeb společnosti. Ze svého programu bych zmínila dokončení akreditačních procesů, podporu a motivaci kolegů v jejich kvalifikačním růstu a vytvoření příhodného prostředí pro jejich rozvoj. Dále chci pokračovat a rozvíjet spolupráci se všemi relevantními subjekty a samozřejmě se chceme věnovat studentům, aby u nás rádi studovali, s nadšením odcházeli do praxe a rádi se pak vraceli v průběhu své profesní dráhy.

Mnozí s nadšením odcházejí, ale v praxi často narazí. Jak motivujete studenty, aby to v náročném učitelském povolání nevzdali? Zvlášť v době, kdy je učitelů málo.

Jsme fakultou připravující profesionály - budoucí učitele. Věnujeme se jim však i v takzvaném „adaptačním období“, pomáháme jim nastartovat jejich kvalifikační růst, učíme je pracovat s jejich portfólii. Já jim vždy říkám, že pokud absolvují pedagogickou fakultu, stávají se experty v daném oboru a měli by tedy získat patřičné sebevědomí a měli by umět si věci obhájit. Třeba jen to, že chtějí vyučovat z jiné učebnice, než kterou škola používá. Pokud ze studia vytěžili maximum, měli by být sebevědomými odborníky a klidně svůj názor konfrontovat s kolegou nebo i s panem ředitelem. Nebo to vysvětlit rodičům, kteří dnes mají velkou přesvědčovací sílu. Měli by pochopit, že učitel je svým způsobem svébytným pánem. Někdo toho využije, jiný zneužije. My chceme, aby si učitelé uvědomili, jakou moc mají v rukou a přetavili ji správným směrem.

Fakulta má poměrně širokou nabídku oborů. Uvažujete o jejím dalším rozšíření?

Jsme, společně s Pedagogickou fakultou Masarykovy univerzity, asi jedinými pedagogic-

kými fakultami v České republice, které mají takhle široké portfolio oborů. Máme patnáct kateder a nabízíme volnou kombinovatelnost prakticky ve všech vzdělávacích oblastech, které se na základních školách vyučují, ač nás to stojí velké úsilí při sestavování rozvrhu. Z dlouhodobého hlediska se potvrzuje, že je to dobrá volba, i když představuje značnou ekonomickou zátěž pro fakultu. V současné době pracujeme na přípravě některých nových programů v rámci nových akreditací, zejména programů pro učitele odborných předmětů, vychovatelství, připravujeme společně s dalšími fakultami naší univerzity akreditaci učitelství pro střední školy.

Stala jste se děkankou ve významném roce, kdy fakulta slaví 70 let od svého vzniku. Jak jste jubileum oslavili a co se ještě do konce roku chystá?

Od února do konce roku probíhají v rámci oslav akce na jednotlivých katedrách, ať už přednášky, výstavy, koncerty nebo třeba divadelní představení s fyzikální tematikou. Vrcholem zatím bylo slavnostní zasedání vědecké rady k 70. výročí, kde byli oceněni významní pracovníci naší fakulty. Součástí oslavy byl i koncert a retrospektivní výstava českého školství Retroskola, kterou připravovali naši studenti. Výstava je stále k vidění v budově naší fakulty U Tří lvů, doporučuji ji navštívit. Proběhlo také setkání s našimi významnými pamětníky, mezi kterými nechyběl například první rektor Jihočeské univerzity pan docent Jiří Divíšek. Také bychom rádi představili formou osobních medailonků naše slavné absolventy, málokdo například ví, že jsou mezi nimi třeba moderátorka Iveta Toušlová nebo diplomat Hynek Kmoníček, s Pedagogickou fakultou jsou spojena i jména našich všech dosavadních hejtmánů Jihočeského kraje. Oslavy chceme zakončit tradičním prosincovým adventním koncertem. ●

*Text: Miroslav Vlasák
Foto: Radim Špilauer*

SPIRITUALITA DĚTÍ A MLÁDEŽE

V loňském roce se Teologická fakulta JU připojila k longitudálnímu výzkumu University of Tilburg, School of Catholic Theology z Holandska, ve kterém věnuje spiritualitě dětí a mládeže. Výzkum, který se opakuje každých pět let, realizuje se svým týmem profesorka Monique van Dijk-Groeneboer.

Překlad a realizaci výzkumu v České republice připravil tým vedený docentem Michalem Opatrným z Teologické fakulty JU. Výsledky výzkumu prezentovali Monique van Dijk-Groeneboer a Michal Opatrný na konferenci IASYM European Biennial Conference na Maltě v dubnu 2018. Nyní je představí také na listopadové konferenci REA Annual Meeting ve Washingtonu. Výzkum přináší informace o spiritualitě dětí a mládeže ve dvou zemích, které v rámci Evropy i celosvětově patří mezi nejsekularizovanější a zároveň v některých ohledech také nejliberálnější. Historický vývoj sekularizace společnosti stejně jako vývoj liberálních postojů je však odlišný. To je dobře patrné například na rozdílech v hodnotových postojích,

>> Profesorka Monique van Dijk-Groeneboer
z University of Tilburg

kterými se výzkum zabýval. Pro holandskou mládež je důležitější být svobodný a nezávislý a také si užívat života, zatímco v Česku kladou mladí mnohem větší význam svému životu s rodinou a pro rodinu, stejně jako životu ve šťastných vztazích.

Hlavní výsledky výzkumu představí 24. října profesorka van Dijk-Groeneboer také na Jihočeské univerzitě. Spolu s ní vystoupí i členové výzkumného týmu z naší univerzity, kteří ve svém referátu poukážou na některé zajímavé informace, které přinesla česká část výzkumu. Přednáška se uskuteční ve středu 24. října od 16 hodin v učebně č. 3 v přízemí Teologické fakulty. Zajištěno bude tlumočení do češtiny. ●

NA ERASMU VE FINSKU A PASOVĚ

Student aplikované informatiky na Přírodovědecké fakultě JU Lukáš Vrba se stal novým prezidentem Mezinárodního studentského klubu JU. V rámci programu ERASMUS+ už vycestoval dvakrát.

Lukáš, který se specializuje na kriminalisticko-technickou činnost v IT, si pobyt Erasmus+ vyzkoušel v bakalářském studiu dvakrát a nedá na tuto zkušenost dopustit. Protože si chtěl před rokem zlepšit znalost německého jazyka, plánoval odjet na semestr do bavorského Pasova. Ve výběrovém řízení skončil na prvním místě a díky tomu přišla nabídka, která se neodmítá - strávit léto na Erasmu ve Finsku. Tříměsíční finský „předkrm“ před Pasovem mu změnil pohled na vzdělávání. „Říká se, že je to země s nejlepším vzdělávacím systémem na světě a můžu to potvrdit. Místo biflování je systém založen na praxi a týmové spolupráci. Studoval jsem tam informatiku pro byznys a pracovali jsme na projektu pro nadnárodní firmu, která díky našim zkušenostem mohla lépe zacílit na zákazníky po celém světě,“ pochvaluje si pobyt na univerzitě ve městě Tornio na finsko-švédských hranicích. Na Erasmu oceňuje, že i když studujete v malém městečku u polárního kruhu, poznáte tu díky mezinárodnímu studentskému prostředí africkou nebo asijskou kulturu. „Otevře vám to brány do celého světa, protože si najdete spoustu přátel z různých kontinentů.“ Alespoň tak v partě můžete lépe snášet polární den s absencí noční tmy, která je trochu daní za nádhernou přírodu „země tisíce jezer“.

Z JAZYKA NEMUSÍTE MÍT OBAVU

Po návratu z Finska si Lukáš doma užil jen pár dní a pokračoval na pětiměsíční pobyt v bavorském Pasově. S místní univerzitou má Jihočeská univerzita velmi těsnou přeshraniční spolupráci. I když se i bavorské školství považuje za evropskou špičku, Finsko staví

Lukáš přeci jen ještě o něco výš. Právě kvůli absolutnímu důrazu na praxi. Bez ohledu na to mu i Pasov otevřel nové obzory a dokonce s tamní univerzitou po návratu do Čech pokračuje ve spolupráci na projektu. „Uvažuji, že bych v magisterském programu mohl pokračovat v jiné zemi. Pokud budu mít diplom ze zahraniční univerzity a výbornou znalost jazyka, umožní mi to lepší pracovní uplatnění. Nemám teď obavu komunikovat v angličtině, předtím tam bariéry byly,“ popisuje, proč spousta jeho vrstevníků otálí

s výjezdem. „Když se jich ptám, proč také nevyjedou, největší strach mají z toho, že neumí jazyk. Přitom ho umí, ale nedokáží to správně prodat. Jakmile jednou vyjedou, tak je to donutí jazyk používat každý den, nakonec si zvyknou a přijde jim to přirozené,“ říká Lukáš z vlastní zkušenosti. Na ERASMUS+ můžete v rámci bakalářského studia vyjet maximálně na 12 měsíců, většina studentů ale vycestuje pouze na jeden semestr. V magisterském studiu máte znovu nárok na dalších dvanáct měsíců. A nemusí se jednat pouze o studijní pobyt, v nabídce jsou i pracovní stáže.

ISC STÁLE HLEDÁ MENTORY

Pokud si na zahraniční pobyt netroufáte, je tu ještě jedna možnost, jak si zlepšit jazykové znalosti. Můžete se stát mentorem zahraničních studentů, kteří naopak míří na naši univerzitu. Mezinárodní studentský klub JU, jehož je Lukáš momentálně prezidentem, uvítá každou novou posilu. „Máme necelých třicet mentorů na sto zahraničních studentů, což je někdy docela náročné. Vycházíme vstříc jazykovým preferencím, pokud například

někdo studuje španělštinu, máme tu čtyřicet studentů ze Španělska. Základním komunikačním jazykem je ale angličtina,“ vysvětluje. Klub se studentům co nejvíce snaží zpříjemnit pobyt – v září pro ně ve spolupráci s útvarem pro zahraniční vztahy rektorátu uspořádal Orientation Week, připravuje pro ně výlety, sportovní turnaje, nově jim i zapůjčí deskové hry. Dokonce probíhají i takzvané Language Exchange, kdy se studenti vzájemně učí jazyk toho druhého. V úterý 16. října v 18 hodin se všichni zájemci mohou přijít podívat do Horké Vany na první Culture evening, večer, v jehož rámci budou pravidelně cizinci představovat svoji zemi a kulturu. Tentokrát ale půjde na úvod o český večer pro cizince. „Budeme rádi, když dorazí i naši studenti, aby se Erasmusci co nejvíce integrovali do české komunity,“ zve Lukáš Vrba a dodává, že všechny akce klubu nejsou pořádány výhradně pro zahraniční studenty, ale pro studenty z celé univerzity, kteří mají zájem seznámit se se zahraničními studenty a potrénovat si cizí jazyk. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

JAK VYCESTOVAT DO ZAHRANIČÍ

Program ERASMUS, nyní ERASMUS+, letos v České republice i na Jihočeské univerzitě slaví 20 let. Dnes už mají studenti i zaměstnanci zcela jiné možnosti, než měli jejich předchůdci v devadesátých letech. Stačí jen chtít vycestovat a dveře do světa mají otevřené. Jak na to?

STUDENTSKÉ MOBILITY

Chceš zažít, jak se studuje na zahraniční univerzitě? Zjistit, jaká aktuální témata v tvém oboru řeší jinde ve světě? Rád by sis užil studentský život v jiném koutě planety? Jako studentovi Jihočeské univerzity se ti nabízejí široké možnosti, kam můžeš vyrazit za studiem či praxí, ať už máš raději naši starou dobrou Evropu, nebo míříš dál.

PROČ VYJET DO ZAHRANIČÍ

Zahraněční pobyt v průběhu studia je unikátní zkušenost, díky které získáš nadhled nad životem a studiem v ČR. Zdokonalíš se v jazycích a získáš konkurenční výhodu na trhu práce. Seznámíš se s lidmi z celého světa a odvezeš si zážitky, které nic nenahradí.

JAKÉ PROGRAMY EXISTUJÍ

Erasmus+: Nejvyužívanější program pro cesty do Evropy a přidružených států

CEEPUS: Mobilitní program pro region střední Evropy

AKTION: Rakousko-česká stipendia pro studenty a doktorandy určená pouze pro přípravu diplomové nebo disertační práce

Partnerské univerzity a Mezifakultní

dohody: Jihočeská univerzita - stejně jako jednotlivé fakulty - má přímo se zahraničními institucemi podepsanou řadu smluv sloužících k výměně studentů

AIA: Možnost vycestovat na základě smluv ministerstva školství s jednotlivými zeměmi

Freemover: Umožňuje vybrat si libovolnou univerzitu a samostatně si domluvit studijní pobyt

DAAD, Fulbrightovo stipendium, Visegrad-

ský fond a řada dalších. Přehled možností naleznete na: www.jcu.cz/mezinarodni-spoluprace/zahranicni-pobyty

JAK A KDE SE MOHU PŘIHLÁSIT?

Kontaktuj zahraniční oddělení své fakulty a informuj se o tom, jaké máš možnosti a jak se přihlásit.

www.jcu.cz/mezinarodni-spoluprace/kontakty

JAKÉ AKCE CHYSTÁME?

29. 10.–2. 11. 2018: International Days a oslavy 20 let Erasmus v ČR a na JU – Týden plný akcí zaměřených na propagaci možností výjezdů do zahraničí a setkávání se zahraničními studenty na JU

KDE HLEDAT AKTUÁLNÍ INFORMACE:

FB:

- Zahraniční oddělení JU – určený pro studenty a zaměstnance JU
- International Office University of South Bohemia – určený pro zahraniční studenty a zaměstnance

INSTAGRAM:

- Zahranicnioddeleniju

ZAMĚSTNANECKÉ MOBILITY

Chcete získat více zkušeností a prohloubit své znalosti v zahraničí? Erasmus+ a další programy nabízejí mnoho možností pro akademické i neakademické pracovníky. Novinky a nabídky sledujte na webových stránkách JU (Mezinárodní spolupráce), nebo se informujte na zahraničním oddělení své fakulty nebo rektorátu.

www.jcu.cz/mezinarodni-spoluprace/kontakty

MANAŽERSKÉ HRY VE VÝUCE

Tradiční výuka na vysoké škole se odehrává ve formě přednášek, seminářů nebo samostudia. Každý, kdo zažil klasickou výuku, ví, že to však leckdy není to nejzábavnější. Naštěstí existují i výukové přístupy, které více vycházejí vstříc studentům a jejich potřebám. Jedním z nich, který se na Ekonomické fakultě aktivně rozšiřuje do stále více předmětů, jsou různé formy manažerských her.

„Mám rád hry, napodobují totiž realitu a můžeme si na nich rozvíjet dovednosti, které v praxi využíváme. Navíc je hraní her problémově orientováno a studenti vidí v teoriích smysl, protože jim pomáhají se správně rozhodovat,“ vysvětluje princip této formy výuky Viktor Vojtko, vedoucí Katedry obchodu a cestovního ruchu. Ten je autorem manažerských her SuperMarkéta, Cestovka a Greatail International využívaných na Ekonomické fakultě. Navíc není na fakultě sám, aktivně se na rozvoji těchto metod výuky podílí i další katedry. Katedra práva například organizuje simulované insolvenční řízení u krajského soudu. Studenti tak na vlastní kůži zažijí, jaké je to stát před insolvenčním soudcem ve skutečné soudní místnosti a čelit věřitelům, pokud se podnik dostane do problémů. Manažerské hry vyvíjené na Ekonomické fakultě mají úspěch i na jiných vysokých školách. Několik let jsou používány na Ekonomické univerzitě v Bratislavě, od tohoto zimního semestru využívá hru Greatail International i Slezská univerzita v Opavě a další vysoké školy jejich zařazení do výuky připravují. Hry jsou nabízeny jak v českých, tak i v anglických verzích, takže jsou použitelné i pro zahraniční studenty.

STUDENTY HRY BAVÍ

Manažerské hry mají u studentů pozitivní výsledky hned v několika směrech. Studenty hry baví, a proto jim také věnují více úsilí. Lépe si pak zapamatují podstatné věci, a to dokonce dlouhodobě. Z výzkumů, které Ekonomická fakulta u studentů provádí, je totiž

zřejmé, že účastníci simulační hry dosahují v delším časovém horizontu výrazně lepších výsledků, než studenti, kteří simulační hru neabsolvovali a studovali tradičními metodami. Zajímavé je, že ihned po ukončení předmětu mezi nimi významný rozdíl není. Zážitky a zkušenosti ze simulační hry se studentům jednoznačně vryjí více do paměti. Další výhodou je, že manažerské hry přispívají k rozvoji prakticky zaměřených dovedností, nejenom vědomostí. To se potvrzuje na základě sebehodnocení studentů u téměř všech typů obecných dovedností vyžadovaných v praxi, jako je komunikace, týmová spolupráce, řešení problémů nebo nalézání a zpracování informací. Objektivně měřitelné zlepšení nastává také u dalších odborných dovedností, jako je například ekonomické plánování. „Přesně takto si představuji Komenského školu hrou,“ zhodnotila trefně význam simulačních her ve výuce studentka oboru Obchodní podnikání Jana Procházková, která absolvovala jeden z manažerských simulátorů na Ekonomické fakultě. ●

*Text: Petr Štumpf
Foto: Archiv EF JU*

DALŠÍ OCENĚNÍ PRO DĚJINY NOVÉ MODERNY

Úspěšná série literárněvědných publikací Dějiny nové moderny loni získala dalšího pokračovatele. Třetí díl opět zabodoval a získal v letošním roce od akademiků významné ocenění.

Je to už osm let, kdy poprvé vyšla kniha Dějiny nové moderny. Autorský kolektiv pod vedením profesora Vladimíra Papouška tehdy do české literární vědy přinesl něco, co změnilo její dosavadní pojetí. Kniha díky své originalitě sklídila v odborných kruzích, co se dalo – Magnesii Literu nebo Cenu překladatelů. Ani třetí díl Dějin „nové“ moderny – Věk horizontál, který autoři vydali loni, nezůstává pozadu. Kromě Ceny překladatelů získal letos v květnu prestižní Cenu Bedřicha Hrozného za nejlepší tvůrčí počín roku 2017. „Velmi si ocenění od Univerzity Karlovy vážím, protože většinou putuje do rukou lékařů, málokdy ji získá někdo z humanitních oborů,“ říká děkan Filozofické fakulty Vladimír Papoušek. Spolu s ním se na knize podíleli další členové Ústavu bohemistiky na Filozofické fakultě JU Petr A. Bílek, Michal Bauer a Veronika Veberová. Šestisetstránkový monument pak v dalších kapitolách doplňují autoři z Univerzity Karlovy. I to je na Dějinách moderní doby poměrně unikátní – málokdy se podaří deset let udržet takto intenzivní spolupráci mezi dvěma univerzitami.

LITERÁRNÍ VĚDA MÁ PROVOKOVAT

V čem jsou vlastně Dějiny nové moderny originální? Najdete v nich časové plochy a dějinné souvislosti. Obsahují spoustu dat a srovnávacích tabulek. Většinou středoškoláku totiž chybí vědomí časových a historických souvislostí. Často vědí, že u nás v nějakém roce vyšla kniha, ale už netuší, že v jiné zemi v tu samou chvíli došlo k významné události,

kteřá vznik knihy ovlivnila. To, že je kniha bohatě ilustrovaná, není pro efekt, ale pro představa o dobové grafice, malířích a umělcích. Ti všichni totiž tvořili řeč doby. „Můj učitel a přítel Robert Pynsent, profesor na londýnské univerzitě říká, že literární věda musí být hlavně zábavná. On je tak trochu provokatér a já souhlasím, že by takhle vědní disciplína zdravě provokovat měla. Ne prvoplánově, ale nastartovat u lidí nějakou myšlenkovou iniciaci a nutit je přemýšlet. V tomto duchu od začátku koncipujeme Dějiny nové moderny,“ popisuje Papoušek inspiraci Pynsentovými semináři a dodává, že on sám pochází z generace, která podle jeho slov začala „zlobit“. „Spousta z nás se vrátila ze zahraničních studií a byli jsme nasáklí anglosaskou literární teorií. Při vší úctě ke strukturalismu a Mukařovského tradici nám česká literární věda připadala příliš tradiční. Chtěli jsme se na ni podávat trochu jinak. A i když s námi starší generace v mnohém nesouhlasila, nakonec byla naše spolupráce velmi plodná,“ dodává.

VERTIKÁLY A HORIZONTÁLY

Možná si říkáte, proč najednou uvozovky v názvu knihy Dějin „nové“ moderny. Je to trochu marketingový tah. Přejmenovat knihu, která se pyšní Magnesií Literou, by asi nebylo úplně šťastné. A zatímco u druhého dílu se označení nová moderna ještě hodilo, u třetího už se ocitáme v době, kdy byla moderna kriticky reflektována. „Jako by autoři říkali: Podívejte, jak modernismus zklamal. Každý modernismus se chce zbavit toho starého.

Dělali to dadaisté, poetisté i konstruktivisté,“ objasňuje profesor Papoušek. Pokračovatelé prvního svazku mají v titulu navíc ještě dovětky – u druhého dílu je to Lom vertikál, třetí nese název Věk horizontál. Vladimír Papoušek vysvětluje: „Vertikála symbolizuje představu modernistů o budoucnosti, která bude pracovat k nové lepší realitě a konstrukci nového světa. Ve 30. letech autoři dospěli ke zjištění, že pokrok nejde projektovat. A pak přichází druhá světová válka a vše se jakoby zastaví. Od roku 1941 se literatura zpřůměruje, banalizuje. Jako kdyby se vodní hladina přestala hýbat. Proto ta horizontála.“

ČTYŘKA SE PŘIPRAVUJE

Poslední díl končí rokem 1947, takže další dějinný zvrat je za dveřmi. Bude mít trilogie pokračování? „Ano, chystáme ještě čtvrtý díl, v němž bude celý modernismus korigován postmoderním myšlením. Končil by někdy kolem roku 1960, a tím bychom měli pokrytou větší část minulého století. Ke třem již vydaným svazkům bychom navíc mezitím

chtěli vydat knihu Myšlení moderny,“ prozrazuje Vladimír Papoušek plány na následující tři roky. Přibližně takovou dobu trvá práce na takto obsáhlé knize. I laik si asi dokáže představit, kolik se za takto obsáhlým dílem skrývá úsilí. Ke každému roku si musíte nechat vyjet seznam knihopisů, už to je slušná porce dat. Prakticky vše musíte poctivě načíst. Nejedná se jen o prózu a poezii, ale i o literární texty a recenze. A je jasné, že čím dále postupujeme v průběhu století, tím je textový archiv bohatší. Ne vždy je čtení textů umělecký požitek. „U posledního dílu jsem zrovna měl na starost prózu 40. let, takže jsem četl štosy skenů mnohdy ne úplně zajímavých děl,“ usmívá se děkan fakulty. Ale jinak jsou pro něj přípravy Dějin nové moderny vždy inspirativní. Nevznikají totiž z prostého rozdání úkolů, ale z živých a plodných společných diskuzí autorského týmu. „Proto bych byl rád, aby co nejvíc lidí zůstalo věrných i čtvrtému dílu,“ přeje si. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Petr Zikmund

PROJEKTY ZJIŠŤUJÍ SPOKOJENOST ABSOLVENTŮ

Jihočeská univerzita se zapojila do projektů Absolvent 2018 a EUROGRADUATE. Ty zjišťují spokojenost absolventů se školou i následným uplatněním na trhu práce. Absolventi mohou dotazníky vyplňovat až do konce listopadu.

Naše univerzita se společně s dalšími vysokými školami v ČR připojila k výzkumnému projektu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy s názvem Absolvent 2018. Tento projekt formou dotazníkového šetření zjišťuje zpětnou vazbu mezi absolventy bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů vysokých škol z let 2013 až 2017. Samotné šetření je rozděleno na dvě části. V první části oslovení absolventi zpětně hodnotí absolvované vysokoškolské studium, následně uplatnění na trhu práce

a kvalitu absolvovaného studia v souvislosti s přechodem na trh práce. V druhé části pak hodnotí uplatnění absolventů na trhu práce s ohledem na získané vzdělání jejich aktuální zaměstnavatelé.

KOMPARATIVNÍ DATA ZE ZEMÍ EU

Dotazníkové šetření Absolvent 2018 navazuje na podobná národní šetření z let 2010 a 2013. Pro letošní rok bylo národní šetření pilotně rozšířeno i o šetření mezinárodní, které bude pod názvem EUROGRADUATE probíhat souběžně se šetřením národním.

Projekt EUROGRADUATE byl iniciován Evropskou komisí, která na vzorku několika zemí EU ověřuje budoucí uskutečnitelnost celoevropského šetření zaměřeného na uplatnění absolventů. Díky zapojení se do pilotního projektu EUROGRADUATE má Česká republika jedinečnou příležitost ovlivnit jeho budoucí podobu a získat komparativní data v oblasti uplatnitelnosti absolventů vysokých škol v rámci zemí EU. V rámci šetření EUROGRADUATE budou osloveni absolventi bakalářských a magisterských studijních programů, kteří své studium úspěšně ukončili v akademických letech 2012/2013 a 2016/2017 a zároveň již nebyli osloveni v rámci šetření Absolvent 2018. Vybrání absolventi tak budou osloveni k účasti vždy pouze v jednom šetření. V rámci šetření EUROGRADUATE již nebudou oslovováni zaměstnavatelé absolventů.

Obě šetření koordinuje Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i., a Středisko vzdělávací politiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Kontaktní údaje na absolventy pochází z univerzitní studijní databáze STAG. Oslovování absolventů v rámci projektů Absolvent 2018 a EUROGRADUATE je chápáno jako zpracování osobních údajů. „Naše univerzita v žádném případě neposkytuje kontaktní údaje na své absolventy dalším subjektům. Oslovování všech absolventů se děje výhradně přes příslušná pracoviště univerzity,“ ujišťuje prorektor pro vnitřní hodnocení Bohumil Jiroušek.

VYPLNĚNÍ TRVÁ 30 MINUT

Počátkem října obdrží vybrání absolventi Jihočeské univerzity z let 2013 až 2017, resp. 2012/2013 a 2016/2017 e-mail obsahující informace o výzkumném projektu Absolvent 2018, příp. EUROGRADUATE a návodem pro vstup do webového dotazníku. Pro vstup do dotazníku použije každý z oslovených svůj unikátní kód, který mu bude zaslán v iniciačním dopise. Vyplnění dotazníku

pro absolventy by nemělo zabrat více než 30 minut. V případě šetření EUROGRADUATE může vyplnění trvat o něco déle, protože dotazník obsahuje některé specifické otázky, které do šetření Absolvent 2018 nejsou zahrnuty. Dotazník je zcela anonymní a získané údaje budou použity výhradně pro výzkumné účely. Z důvodu posílení informační hodnoty výzkumu budou v případě šetření Absolvent 2018 propojeny odpovědi absolventa a zaměstnavatele (v rámci šetření EUROGRADUATE zaměstnavatelé oslovováni nejsou), vždy však pouze anonymní formou, kdy nebude možné jednoho ani druhého přímo identifikovat. Odpovědi absolventů nebudou poskytnuty jednotlivým zaměstnavatelům.

ZPĚTNÁ VAZBA PRO ŠKOLY

Výsledky projektu Absolvent 2018 poskytnou Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy informace pro tvorbu vysokoškolské politiky, vysokým školám potřebnou zpětnou vazbu a podněty ke zlepšení, uchazečům o studium a studentům vysokých škol pak cenné zkušenosti o možnostech uplatnění různých oborů studia. Projekt je jedinečný svým celonárodním rozsahem, který umožní srovnání jednotlivých vysokých škol, fakult a studijních programů. Podobně cenné informace poskytnou i výsledky projektu EUROGRADUATE, který umožní srovnání v rámci zemí EU. Všechny tyto plánované výstupy mohou být dosaženy pouze za předpokladu zapojení dostatečného počtu absolventů z jednotlivých vysokých škol v ČR. „Proto prosíme absolventy Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kteří budou vybráni k účasti v projektu Absolvent 2018 nebo EUROGRADUATE, aby se do projektu aktivně zapojili. Za vaši ochotu a spolupráci vám předem děkujeme,“ dodává prorektor Jiroušek. ●

*Text: Tomáš Klimpera
Foto: Jiří Tvaroh*

STAČÍ, KDYŽ BUDU NEJLEPŠÍ

Zemědělská fakulta JU vychovala desítky úspěšných podnikatelů v oblasti zemědělství. Jedním z nich je i František Smrž (74), zakladatel firmy Lactoprot Bohemia, později české pobočky potravinářského koncernu Zeelandia, ve které generoval obrat v miliardách korun. Přečtěte si inspirující příběh vizionáře, tvrdého i pokorného podnikatele, který chce být celý život nejlepší a obětuje práci vše.

Pocházíte z vesnice z chudé rodiny a vybudoval jste firmu s miliardovým obratem. To zní jako americký sen.

Vyrůstali jsme v době, kdy u kluků z chudých venkovských rodin vznikal určitý syndrom, pocit méněcennosti. Moje vize vždy byla jasná: nikdy už nechci být chudý. Musím se o sebe postarat. Od patnácti let jsem byl na rodičích nezávislý. To stejné jsem chtěl po svých dětech. Musely mi přinést diplom z univerzity, z toho jsem neslevil. Já jsem skromný člověk, takže jsem jim vždy říkal, že mi stačí, když budou nejlepší. (smích) Na zemědělské fakultě jsme studovali já i moje děti, třetí generace pokračuje ve stejné budově na Ekonomické fakultě JU.

Na dnešní Zemědělské fakultě JU jste vlastně studoval v době, kdy teprve vznikala.

Tehdejší Vysoká škola zemědělská byla bezvadná, začínala na zelené louce, vše se teprve budovalo a byli jsme tu jako rodina. Vzpomínám na vynikajícího děkana Neumanna, který fakultu úžasně rozvíjel. Studoval jsem ekonomii na Provozně ekonomické fakultě a musím říct, že z některých předmětů, jako třeba teorie řízení a zejména teorie systémů, čerpám dodnes. Neumann začal pracovat s kybernetikou Norberta Wienera a naučil nás, že si musíte na všechno postavit systém, který má nějakou statiku a dynamiku. To vše jsem hltal a škola mě toho hodně naučila. Už ve druhém ročníku jsem dělal pomocnou vědeckou sílu, vedl jsem cvičení pro prváky. Po ukončení studia jsem vyučoval předmět Teorie řízení. Bohužel prověrky v roce 1970

profesora Neumanna i mě odsoudily ke změně práce. Nastoupil jsem na Školní zemědělský podnik v Hluboké nad Vltavou.

Jako kluk jste vyrůstal na vesnici v období kolektivizace a mechanizace zemědělství. Jak na to vzpomínáte?

Dnes se dělá gloriola předválečnému zemědělství, jak bylo vyspělé. Tak tomu nebylo. Určitě ne ve srovnání s dneškem, ani s dobou před sametovou revolucí. Vznik JZD byl pro vlastníky zemědělských usedlostí bolestný. Na naší vesnici nikdo do družstva nevstupoval dobrovolně. Jejich rozvoj byl pomalý. Chyběly stroje, investiční výstavba, hnojiva a především se nedostávalo kvalifikovaných pracovníků. Naše generace ale vyrůstala v zemědělské velkovýrobě a já na to vzpomínám rád. Venkov se ohromně změnil. Koncentraci a specializaci zemědělské výroby vidím i dnes jako přednost. Většina z náš vysokoškoláků z šedesátých let svoji aktivní kariéru prožila do konce devadesátých let. Tohle období považuji za nejdynamičtější z hlediska růstu produkce a kvality zemědělských produktů v Československu. Bezesporu největší zásluhu na tom má růst vzdělanosti a tedy i tehdejší jihočeská Vysoká škola zemědělská.

Takže chudému klukovi vlastně přinesl tehdejší systém příležitostí.

Ano, jednoznačně. Měl jsem příležitost vzdělávání a realizace svého odborného potenciálu. Nás zajímaly otázky, jak vyrábět co nejvíc, nejefektivněji, jak maximalizovat výnos na

poli, dojivost a přírůstky na váze zvířat. Jak zajistit růst hrubého důchodu, tržeb a zisku. Byli jsme generace, která zaváděla výpočetní techniku pro řízení výrobních procesů. Kráva dojí stejně v socialismu i kapitalismu, akorát, že u nás dojila méně, než na západě, kde byly intenzifikační procesy rychlejší. V tomhle se třeba s Holandskem nemůžeme srovnávat. Země bohatne jen tehdy, když má vysokou produkci. Byla to tedy doba vzrušující, ale byla to také doba normalizace, která mnohé z nás připravila o pracovní místa. Byli jsme bohužel generace odříznutá od evropských rozměrů. To jsme si tenkrát neuvědomovali.

Další příležitost vám po revoluci přinesl přechod na tržní ekonomiku.

Když umíte řídit auto, je jedno, jestli jezdíte po pravé nebo levé straně, zásadně musíte dodržovat pravidla silničního provozu. Já jsem se krátce po sametové revoluci přihlásil na konkurz univerzity ve Wageningenu

a učil jsem se tam marketing, protože jsem věděl, že budeme budovat tržní ekonomiku, ve které je to jeden z vysoce efektivních nástrojů. Byl to úžasný start, znalosti jsem využil při práci v nadnárodní společnosti i při výuce na Zemědělské fakultě. Víte, my jsme byli generace, která v 60. letech končila školu a dostali jsme se ke spoustě tehdy dostupných informací. Kdo chtěl, tak se k nim dostal. Kdo se nenaučil jazyk, nedostal se k ničemu. To platí i teď. Proto vždy mladým lidem říkám, ať odejdou na nějaký čas studovat nebo pracovat na západ, nejlépe do Ameriky. Je jedno, jestli budete mýt nádobí u McDonalda nebo pracovat ve vědecké instituci, ale pochopíte jejich mentalitu a přinese to prospěch vám i České republice. Mě ohromně poučily kontakty s rakouskými a holandskými partnery – když jste dobře pracovali, byli jste jejich a chovali se k vám úžasně.

Dravost a touha být nejlepší vám v tržním

systemu umožnila vybudovat potravinářský gigant.

Musíte být dravý. Říkám i teď svým vnukům, aby se o sebe naučili postarat. Slova dojmají, příklady táhnou. To jsem říkal dětem i zaměstnancům. Musíte jít příkladem. Nejbližší tvá pomoc je na konci tvojí ruky nebo na tom, co nosíš na krku. Když od tebe někdo nekoupí produkt, tak je tvoje produkce nejspíš mizerná. Nekoukej na druhé, ale začni u sebe. Prosadit se na trhu a získat si důvěru zákazníka je těžký úkol. Když jsem podnikal, každý rok jsem měl hlavní přednášku na Zemi Živitelce. Vytvořil jsem systém seminářů, který trvá dodnes. Pozvali jsme dodavatele strojů a zařízení pro pekaře, investory i konkurenty. Najednou tam začalo jezdit čtyři sta účastníků a my jsme je učili péct. Samozřejmě s přípravky, které byly od nás. Takže náš trh rostl. Dodnes jsem přesvědčen, že trvalý růst je zdrojem prosperity firmy. Dokud jsem řídil firmu, nestalo se mi, aby meziroční nárůst byl menší než 10 %, ale také 29 %. Říkal jsem spolupracovníkům, že když může růst čínská ekonomika nebo Škoda Auto o 10 % ročně, proč bychom to také nedokázali. Tak zkrátka vstoupíme na další trh, třeba v oblasti gastronomie.

Což jste také udělal.

Vytvořil jsem gastronomickou divizi Zeelandie a opět generovala roční obrát přes 100 milionů. Musím být první a zbavit se konkurence. Jestli někdo povídá něco jiného, tak nerozumí podnikání. Šel jsem na to nesmlouvavě, ale férově. A i když jsem do tohoto segmentu vstoupil jako jeden z posledních, postupně jsme konkurenci předběhli. Důležité bylo rozvíjet výzkum a vývoj, které jsou motorem každé úspěšné firmy. Velmi jsme spolupracovali s vysokými školami a výzkumnými ústavu. Po odchodu z manažerské pozice jsem se stal spoluautorem třech užitečných vzorů a dvou patentů. Podařilo se nám vstoupit do národních

a evropských výzkumů, například evropského projektu stravování stárnoucí evropské populace New Age. Zeelandia byla jediná česká firma, která se ho zúčastnila.

Máte dvě vlastnosti: workoholismus a vizionářství. Měl by je každý úspěšný podnikatel mít?

Ano, jsem workoholik. Když se podíváte na můj diář, je i teď v důchodu stále plný. Vždy jsem se vrhal do práce. Všichni věděli, že chodím první do práce a poslední z práce. Víam, že to není normální, je to vlastně diagnóza, která přináší i zdravotní problémy. Má to tak asi každý, kdo něco buduje od nuly. Tu první firmu jsem dělal opravdu nadoraz. Chtěl jsem být nejlepší a předat dětem podnik, který bude excelentní. Teprve teď hledám i jiný způsob života, zajdu do divadla nebo na výstavu. Někdy bylo vypětí extrémní. I proto jsem se snažil udržovat rodnou chalupu a manuálně pracovat – tím jsem kompenzoval stres v práci, jako si ho dnešní mladá vybějeji v posilovně. Mám zvláštní filozofii – každý den musím vědět, že jsem byl užitečný.

I kdyby byl člověk workoholik, bez vizionářství to v podnikání asi stejně nejde.

A k tomu se musíte hodně učit. Hodně toho načtu. Nečtu nic, v čem bych neviděl užitek, ale všechny prezidenty a úspěšné podnikatele jsem prostudoval. Spousta lidí na někoho neustále nadává, já si to nejdříve načtu, než někoho začnu soudit. Přečetl jsem Putina a přečtu si i Trumpa. My umíme jenom odsuzovat. A já se lidí ptám, kolik jste si k tomu tématu nastudovali? Nadávají třeba na Čínu. Co máte za mobil a kdo ho vyrábí? Ty děláš bohatství Číny! I já jsem svoje volné prostředky vyměnil za čínskou televizi.

Jak podle vás nejlépe obstát na trhu?

Já jsem pro amerizaci, tvrdý trh. Jsi nejlepší, vyhráváš. Je to až darwinismus, který se mnoha lidem nelíbí. Lidstvo už postoupilo

tak daleko, že může věci regulovat. Ale trh je přece výborný regulátor. Evropa se musí stát jedním velkým trhem a jedním velkým výrobcem, který bude schopen konkurovat ostatním světadílům. Máme 500 milionů obyvatel, taková šance! Já jsem se na evropském trhu tolik naučil a pochopil jsem, že neustálé posílání dotací a zmanipulování přirozeného vývoje je špatné. Je potřeba v Evropě vytvořit jeden systém, jedny podmínky, aby se producenti museli vzájemně prát, kdo je lepší. Někteří si stěžují, že trh je plný. Ano, je plný věcí, které nepotřebujeme. Já přitom vidím tolik příležitostí!

Váš obrovský „tah na bránu“ jistě vyžaduje i ostré lokty. Přitom často zmiňujete skromnost a pokoru jako nezbytné aspekty podnikání.

Nemůžete nebýt pokorný. Když vyrostete v takové chudobě jako já, tak skutečně k životu nepotřebujete vše. Nemusíte dávat najevo, že na to máte. Vždy jsem jezdil škodovkami a jsem hrdý, že práce našich lidí úžasně uspokojuje moje potřeby. Velmi si vážím práce lidí. Když jsem dělal na statku v Municích, neexistovalo, abych na Štědrý den neobjel kraviny a nepopřál ženským, které se tam dřely. Prokazují tím lidem, že si jich vážím a chovám obrovskou pokoru k jejich práci. A dodnes se s nimi scházím. A když vám řeknou, že roky na farmě v Municích byly nejkrásnější v jejich životě, to je pak skoro na slzy. Takové ocenění vás hrozně posiluje, protože jste byl užitečný. Člověk by po sobě měl něco zanechat a dát otisk století, ve kterém žil. Nejen bořit.

Mnoho začínajících podnikatelů odradí první pád, který je ale nevyhnutelný a člověka posílí.

Přesně tak, kdo nespadne, nemůže fungovat. Ne všechny rozhodnutí uděláte dobře. Nebo je uděláte ve špatný čas. Když prodáváte ledničky za severním polárním kruhem, tak jste

udělal chybu. Úspěšný jste tehdy, když těch dobrých rozhodnutí je více než 50 %. A musí být tvrdí, nenechat si od nikoho diktovat. Třeba politické instituce se mnou kupřikladu dost problém. Tajemníkovi jsem kupřikladu řekl, že jeho právo je mě odvolat, ale nebude mi do práce mluvit, protože jí nerozumí. A měl jsem pokoj, protože věděl, že jsem ho mezi čtyřma očima deklasoval. A pak zase po revoluci přišli kluci z Občanského fóra. Když jsem viděl, že místopředsedou stranické organizace je kluk, kterého jsem vyhodil pro neschopnost, tak mi přece nemůže přijít dávat rady. To jsou ale extrémové. V podnikání se vám spousta věcí nepovede, ale nesmí vás to položit na lopatky. Věřte mi, každý pád vás posílí.

Spousta manažerů se bojí, že je mladí přerostou – vy naopak studenty vyzýváte, ať vám starším nedají pokoj.

Já vždy říkám: třeste s mojí židli. Protože sám jsem dvakrát sloužil pod řediteli, kteří ve vyšším věku ztratili glanc a začali se bát o svoji židli. A proto jsem dopředu řekl, že já nikdy nebudu ani o den přesluhovat a odejdu do důchodu. Protože když to neuděláte, ničíte pozici lidí pod vámi. Buď jste je dobře připravil, nebo jste byl tak vychytralý, že jste nechtěl, aby vás přerostli. Mně se to dobře povídá, protože jsem firmu předal synovi. Ale bez ohledu na to tenhle přístup vyznávám. Říkám studentům, aby se nebáli svých nadřízených. Ale musí to být férové jednání, žádné podrazy. Být lepší než oni a říct: Řediteli, já už to umím lépe než vy, já tu zodpovědnost převezmu. Já jsem řediteli krajské zemědělské správy řekl, že je politická figurka, která mi do mé práce nemá mluvit – to, že zemědělská výroba v Jihočeském kraji má největší dynamiku v rámci Československa, je proto, že jsem měl koncepci a uplatňoval ji. Ne každý na to má asi odvalu. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Alešb Motejl

OD PIŠKVOREK K NANOČÁSTICÍM

Doktorand Jiří Kratochvíl (29) z Laboratoře fyziky plazmatu na Ústavu fyziky PřF JU získal v červenci cenu Young Scientist Award na prestižní mezinárodní vědecké konferenci pořádané Evropskou společností pro materiálový výzkum ve francouzském Štrasburku.

Jsi „rozkročen“ mezi dvěma fakultami – pražským matfyzem a naší Přírodovědeckou fakultou. Jak k tomuto propojení došlo?

Už od bakaláře jsem studentem matfyzu. Před třemi lety jsem na jedné vědecké konferenci potkal docenta Vítězslava Straňáka, který tehdy v Budějovicích zakládal laboratoř fyziky plazmatu. To mě jako plazmatika zaujalo, navíc České Budějovice jsou mým rodným městem a mám tu rodinu. Nabídl mi spolupráci, a i když jsem v tu dobu měl domluvený doktorát na matfyzu, podařilo se mu podat společný projekt s mým vedoucím doktorské práce v Praze. Jsem tedy pod dvojitým vedením, ale většinu experimentálních prací provádím tady v Budějovicích.

Když máš možnost porovnání, jak dvouleté působení na našem ústavu fyziky hodnotíš? Máš možnost být v inspirativním prostředí mezioborové spolupráce, které bych jen stěží hledal kdekoli ve světě. Na Přírodovědecké fakultě mi přijde úžasné, že máme budovu C, pod jejíž střechou jsou kromě fyziků také biologové a chemici, se kterými úzce spolupracujeme. Zároveň mohou kombinovat naše pokročilé technologie s těmi, které jsou dostupné na matfyzu. Vědeckých nápadů mám mnoho, bohužel stíhám realizovat jen jejich malou část, ale i tak se mi podařily letos tři vědecké publikace, a to ještě není konec roku.

Než přejdeme k výzkumu, ještě jedna věc mě na tobě zaujala – nebýt fyziky, klidně bys

mohl být úspěšným programátorem.

Programátorství mám jako zábavu ve volném čase, i když jsem se jím nějaký čas živil. S kamarádem jsme před časem založili firmu na mobilní aplikace, podařilo se nám s Piškvorkami získat cenu za nejlepší českou hru v soutěži Mobilní aplikace roku 2015. Není to statická hra, virtuální protihráč se učí z chyb hráče, takže je to vlastně umělá inteligence. Aplikace má jen v České republice přes půl milionu stažení.

Tím spíše se zeptám, proč tedy zvítězila fyzika?

Protože fyzika mě baví. Můžu dělat věci, které přede mnou nikdo neudělal, a když se mi ve fyzice podaří na něco přijít, tak se má myšlenka za dvacet let nedostane do propadliště dějin, na rozdíl od nějakého zastaralého programu.

Když se člověk podívá do tvého životopisu, sbíráš jedno vědecké ocenění za druhým.

Právě úspěchy ve středoškolských matematicko-fyzikálních soutěžích rozhodly, že jsem zůstal u fyziky. Později na vysoké škole jsem nejprve získal čestné uznání děkana matfyzu za článek, který jsem napsal na základě magisterské práce. Druhé ocenění bylo za přednášku na konferenci v Nancy, kde jsem vystoupil s tématem vrstev s řízeným uvolňováním antibakteriálních činidel. Toto téma jsem pak ještě rozpracoval v publikaci, kterou jsem prezentoval na konferenci ve

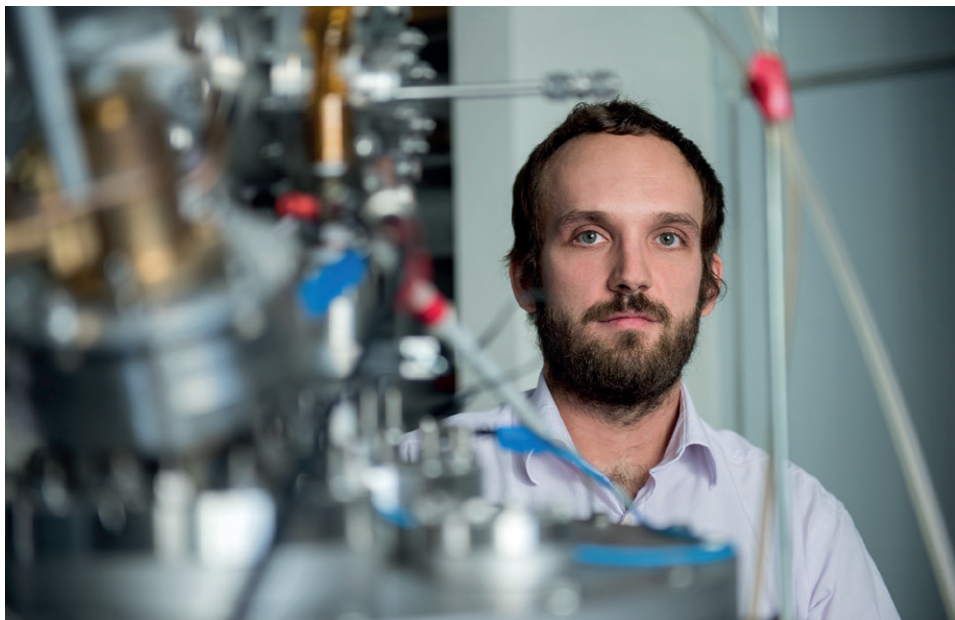
Štrasburku. To už je velká prestižní konference, takže jsem si cenu Young Scientist Award přebíral před dvěma tisíci vědci.

Cena ti byla udělena za přednášku o tenkých vrstvách s laditelným uvolňováním antibakteriálních činidel. Co je cílem tohoto aplikovaného výzkumu, kterému se u vás v laboratoři věnuješ?

Motivací našeho výzkumu je vyvinout vrstvy o tloušťce několika stovek nanometrů pro pokrývání tělních implantátů a zdravotnického materiálu. Hlavní výhodou je lokální léčba v exponovaném místě po voperování implantátu. Naše funkční vrstva po kontaktu s tělní tekutinou postupně uvolní antibakteriální činidla, čímž se sníží riziko infekce. Jako antibakteriální činidlo používáme standardní antibiotika nebo kovové nanočástice, z nichž jsme schopni uvolňovat antibakteriální kovové ionty. Podle parametrů funkčních povlaků jsme pak schopni ladit kinetiku uvolňování těchto antibakteriálních činidel.

Jak vyrábíte tenké vrstvy?

Vrstvy nanášíme pomocí různých zdrojů nízkoteplotního plazmatu za nízkého tlaku. V podstatě se jedná o nanášení ve formě páry z jednotlivých atomů, či molekul. Aby takový proces mohl definovaně proběhnout, musíme nejdříve dosáhnout ultravysokého vakua, kdy je dráha mezi srážkami jednotlivých atomů, nebo molekul, ve stovkách metrů. Pomocí našich technologií jsme schopni připravit vrstvu z téměř jakéhokoli materiálu. Naší specialitou je tvorba nanočástic, které různě kombinujeme s funkčními vrstvami a tím dostáváme nanokompozity s unikátními vlastnostmi. Momentálně si také například hrajeme s plazmonickými vlastnostmi nanočástic. Nanočástice je velmi zajímavý objekt, který je na rozhraní mezi jednotlivými atomy a pevnou látkou, z čehož pramení jeho unikátní vlastnosti. Například pokud osvětlíme stříbrnou nanočástici, která je menší, než je vlnová délka světla, vybudíme v ní kolektivní oscilace elektronů, kdy dojde k zesílení

elektromagnetického pole v okolí nanočástice. Tento efekt můžeme využít například pro biodetekci, nebo detekci trhavin.

Před rozhovorem jsi mi ukazoval vaši laboratoř. Bylo znát, že jsi hrdý, jak za dva roky vyrostla.

Za ty dva roky naše laboratoř hodně pokročila. Jak z hlediska experimentálního vybavení, tak z hlediska spolupráce a vědeckých výzkumných záměrů. Kromě Univerzity Karlovy se nám podařilo navázat spolupráci s průmyslem, kdy jsme nanášeli funkční povlaky pro firmu Robert Bosch, o jaké se jednalo, to už říci nemohu. Máme dva výzkumné projekty s firmou Lavat Chotutice, kdy vyvíjíme metody pro efektivní čištění komor pro elektronové mikroskopy a ochranné povlaky pro membránové vývěvy. Loni se nám podařilo dokonce získat velmi prestižní projekt NATO zabývající se senzory trhavin, na kterém také usilovně pracuji. Díky těmto projektům můžeme růst jak experimentálně, tak personálně, protože laboratoř kromě vybavení tvoří hlavně skvělí lidé. Kromě šéfa Víti Straňáka je to doktorand Petr Sezemský, doktor Vadym Prysiashnyi a náš technik Petr Rozhoň.

Jako vědec jsi často na cestách. Kde jsi byl s fyzikou nejdál?

Nejdál jsem se podíval do Japonska na Okinawu, kde jsem v rámci konference navštívil jedno z nejlepších výzkumných center v Asii. Zajímavé je, že se snaží o to samé, co my na Přírodovědecké fakultě už máme, tedy skloubení fyziky, chemie a biologie. Občas cestuji také za experimentem, loni jsem například měřil na jednom z největších urychlovačů elektronů na světě v německém Hamburku. Zařízení je to unikátní a opravdu obrovské, synchrotron měří přes dva kilometry.

Za rok ukončíš doktorát. Co potom? Jak vidíš svoji budoucnost na fakultě?

V první řadě bych chtěl poděkovat za sou-

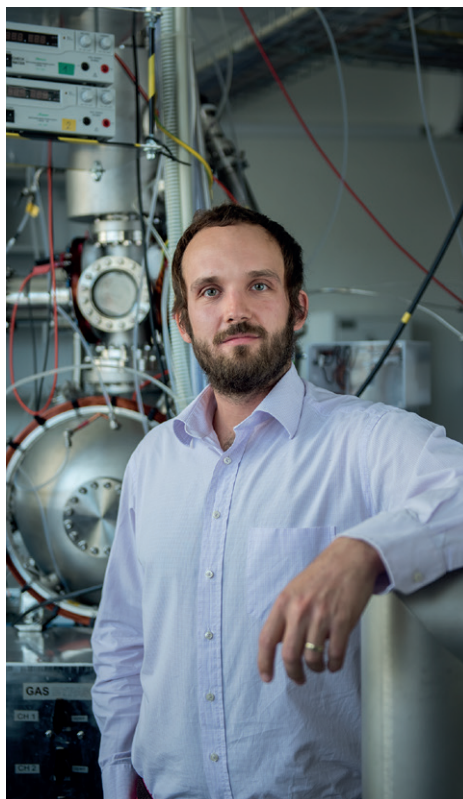
časnou podporu od vedení Ústavu fyziky a Přírodovědecké fakulty, že mi umožnilo se na Jihočeské univerzitě realizovat. Pokud to bude možné, tak bych v budoucnu rád působil na Ústavu fyziky na plný úvazek a věnoval se výzkumu i výuce. Loni už jsem například učil Software pro vědeckotechnické výpočty.

U čeho nejlépe relaxuješ?

Rád sportuji, nejraději mám lyžování, vysokohorskou turistiku a inline bruslení, občas si zahrají nějakou tu šachovou soutěž. Teď mi ale na koníčky nezbývá moc času, ten se snažím věnovat svým dvěma dcerám Magdalence a Maruše. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

ŘÍJEN

16. ŘÍJNA

Akademické půlhodinky: Kamila Vránková – Láska a odpovědnost v Shakespeareových sonetech

16:00, Jihočeské muzeum, Dukelská 1
Pravidelný přednáškový cyklus osobností akademického života. Tentokrát s Kamilou Vránkovou z Katedry anglistiky PF JU.

16. ŘÍJNA

Cestovatelské úterky – Nepál

18:00, studentský klub Kampa, Studentská 29, České Budějovice
Šimon Heller v rámci pravidelné cestovatelské besedy s promítáním.

17. ŘÍJNA

Kampus žije

16:00, studentský klub Kampa, Studentská 29, České Budějovice
Koncert studentských kapel: Fabián Berka, Náhodný výběr, Dětský pokojíček.

23. ŘÍJNA

Srdce jako symbol

10:00, učebna D409, Pedagogická fakulta, Dukelská 9
Den s Katedrou výtvarné výchovy PF JU u příležitosti 100. výročí vzniku Československa.

23. ŘÍJNA

Akademické půlhodinky: Jaroslav Vrba – Není sucho jako sucho

16:00, Jihočeské muzeum, Dukelská 1
Pravidelný přednáškový cyklus osobností akademického života. Tentokrát s Jaroslavem Vrbou z Hydrobiologického ústavu BC AV ČR.

23. ŘÍJNA

Cestovatelské úterky - Tádžikistán

18:00, studentský klub Kampa, Studentská 29, České Budějovice
Vašek Válek v rámci pravidelné cestovatelské besedy s promítáním.

24. ŘÍJNA

ISIC Tour 2018

11:00–14:00, kampus Jihočeské univerzity před menzou
Akce se po roce vrací do kampusu JU. Za platný průkaz ISIC dostanete dárky od ISIC a jeho partnerů.

30. ŘÍJNA

Akademické půlhodinky: Věra Vlasáková – Nemoc pohybového ústrojí u seniorů

16:00, Jihočeské muzeum, Dukelská 1
Pravidelný přednáškový cyklus osobností akademického života. Tentokrát s Věrou Vlasákovou ze Zdravotně sociální fakulty JU.

30. ŘÍJNA

Cestovatelské úterky – Transibiřská magistrála

18:00, studentský klub Kampa, Studentská 29, České Budějovice
Pravidelná cestovatelská beseda s promítáním.

LISTOPAD

6. LISTOPAD

Akademické půlhodinky: Motýli jako indikátor proměn české krajiny

16:00, Jihočeské muzeum, Dukelská 1
Pravidelný přednáškový cyklus osobností akademického života. Tentokrát se Zdeňkem Faltýnkem Fricem z Entomologického ústavu BC AV ČR.

14. LISTOPAD

Přednáška filozofa Jana Sokola

18:00, studentský klub Kampa, Studentská 29, České Budějovice
Přednáška významného českého filozofa, publicisty a vysokoškolského pedagoga.

16. LISTOPAD

KAMBA Student

8:00–19:00, Zdravotně sociální fakulta
Nezisková organizace KAMBA pořádá celodenní akci na Zdravotně sociální fakultě JU. Den plný přednášek a workshopů se ponese v psychologickém duchu poznávání sebe sama.

www.jcu.cz

facebook.com/jihoceska.univerzita

twitter.com/JihoceskaUni

instagram.com/jihoceskauniverzita